

آیین‌نامه اجرایی قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری

(مصوب ۱۳۸۲/۰۲/۰۷ هیات وزیران)

فصل اول - کلیات

ماده ۱- در این آیین‌نامه، واژه‌های اختصاری زیر در مفاهیم مشروح مربوط به کار می‌رود:

الف- قانون: «قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری»

ب- کانون: «کانون کارشناسان رسمی دادگستری»

ج- شورای عالی: «شورای عالی کارشناسان رسمی»

ماده ۲- ملاک تعیین کارشناس رسمی مقیم در مورد تعیین نصاب تشکیل کانون در مراکز هر استان، محل اقامتی می‌باشد که در پروانه کارشناسی آنان تعیین گردیده است.

ماده ۳- معیار تشخیص نزدیکترین کانون، فاصله نزدیکترین مرکز هر استان با مرکز استان دیگر، بر اساس جداول تعیین فاصله شهرها که به وسیله وزارت راه و ترابری تهیه می‌شود، بوده و در صورت بروز هر گونه ابهام و اختلاف در تشخیص نزدیکترین کانون، نظر شورای عالی ملاک عمل می‌باشد.

فصل دوم - شورای عالی

ماده ۴- تعداد نصاب هر کانون برای عضویت در شورای عالی، متناسب با تعداد کارشناسان رسمی آن کانون، حداقل سه ماه قبل از برگزاری انتخابات در هر دوره انتخاباتی به وسیله شورای عالی تعیین و اعلام می‌گردد.

ماده ۵- نصاب کانون‌ها برای عضویت در شورای عالی با در نظر گرفتن نسبت کل کارشناسان رسمی به تعداد هجده نفر اعضاء شورای عالی تعیین می‌گردد. چنانچه تعداد کارشناسان رسمی یک کانون (اعم از کارشناسان آن استان و کارشناسان استان دیگری که به دلیل نداشتن کانون مستقل عضو آن کانون محسوب می‌گردند) کمتر از نصاب لازم برای معرفی یک عضو باشند، کارشناسان آن کانون به ترتیب با کارشناسان نزدیکترین کانون یا کانون‌های دیگر تجمیع و تعداد نصاب اعضاء برای شورای عالی تعیین خواهد شد.

تبصره- پس از تعیین و اعلام تعداد نصاب اعضای هر کانون، داوطلبان عضویت در شورای عالی یک ماه مهلت دارند تا در کانون مربوط داوطلبی خود را ثبت نمایند. کانون‌ها موظفند ظرف حداکثر پانزده روز از تاریخ پایان مهلت ثبت نام، اسامی و آخرین وضعیت پروانه کارشناسی داوطلبان را به شورای عالی و در دوره اول به کانون استان تهران اعلام نمایند.

ماده ۶- شورای عالی بلافاصله پس از وصول تمامی اسامی داوطلبان که ثبت نام کرده‌اند، فهرست اسامی و وضعیت پروانه آنان را در اختیار کمیسیون تشخیص صلاحیت موضوع ماده (۱۳) قانون قرار می‌دهد.

تبصره ۱- داوطلبان باید در زمان ثبت نام و اخذ رأی دارای پروانه معتبر کارشناسی بوده و در حالت تعلیق نباشند.

تبصره ۲- شورای عالی پس از اخذ نظر کمیسیون ماده (۱۳)، بلافاصله فهرست اسامی داوطلبان واجد شرایط را به کانون‌های مربوط اعلام می‌نماید. داوطلبانی که صلاحیت آنها رد شده می‌توانند از تاریخ اعلام کانون مربوط به آنان، ظرف مدت پنج روز اعتراض خود را به کانون مربوط تسلیم نمایند. کانون مزبور بلافاصله اعتراضات واصله را به کمیسیون ماده (۱۳) منعکس نموده و کمیسیون یاد شده ظرف یک هفته نظریه قطعی خود را به کانون مربوط اعلام خواهد کرد.

ماده ۷- به منظور انتخاب اعضا شورای عالی پس از تعیین نصاب هر استان، در روز و ساعت معینی در کانون مربوط در سراسر کشور انتخابات برگزار می‌شود. کارشناسان رسمی دادگستری عضو کانون مربوط می‌توانند به تعداد دو برابر نصاب تعیین شده به کاندیداهای مورد نظر خود رأی دهند. انتخاب‌شوندگان به ترتیب فوق در جلسه‌ای که در محل شورای عالی تشکیل می‌شود و تاریخ آن از قبل تعیین و به اطلاع منتخبین رسیده، از بین خود ۱۸ نفر را به عنوان اعضا شورای عالی انتخاب می‌نمایند. در هر صورت تعداد انتخاب‌شدگان در استان باید دو برابر نصاب تعیین شده باشد.

تبصره ۱- کلیه هجده نفر باقیمانده از منتخبان مرحله اول، به عنوان «افراد ذخیره» کانون‌های مربوط در شورای عالی محسوب می‌گردند تا چنانچه اعضا اصلی کانون مربوط به هر دلیل از جمله فوت، استعفاء، تعلیق، ابطال پروانه کارشناسی یا غیبت غیر موجه عضویت خود را از دست دهند، «افراد ذخیره» آن کانون که به ترتیب حائز اکثریت آراء بوده برای بقیه مدت به عضویت اصلی شورای عالی درآیند.

تبصره ۲- چنانچه «افراد ذخیره» نیز به دلایل فوق وجود نداشته باشند، انتخابات میان دوره‌ای در کانون مربوط انجام شده و دو برابر نصاب تعیین شده مذکور انتخاب و معرفی می‌گردند تا در شورای عالی با حضور تمامی اعضا اصلی و نیز «افراد ذخیره» کانون‌ها که حداکثر سی و شش نفر خواهند بود، اعضا اصلی مورد نیاز تا حد نصاب را انتخاب نمایند. در هر صورت رعایت نصاب تعیین شده برای کانون‌ها اعم از اصلی و ذخیره باید مدنظر باشد. بقیه منتخبان مذکور، «افراد ذخیره» کانون مربوط برای باقیمانده مدت محسوب می‌گردند.

ماده ۸- مسؤلیت اجرای انتخابات به عهده شورای عالی خواهد بود.

معرفی کارشناسان موضوع ماده (۱۳) قانون به رئیس قوه قضائیه و اجرای انتخابات شورای عالی و کلیه وظائفی که در قانون و این آیین‌نامه به عهده شورای عالی است، در دوره اول و قبل از تشکیل شورای عالی به عهده کانون استان تهران می‌باشد.

ماده ۹- محل برگزاری مرحله اول انتخابات شورای عالی، کانون استان‌ها و در مرحله دوم کانون استان تهران یا شورای عالی می‌باشد. در مواردی که طبق قسمت اخیر ماده (۵) این آیین‌نامه دو یا چند کانون و نمایندگی با یکدیگر تجمیع و رأی می‌دهند، محل برگزاری مرحله اول انتخابات در کانون‌های مذکور خواهد بود که اعضای هر کانون برای اخذ رأی به کانون استان خود مراجعه می‌نمایند. حائزان اکثریت آراء در این محاسبه کارشناسی می‌باشد که بیشترین رأی را در صندوق کانون‌های مذکور کسب نموده باشد، اعم از آراء اعضای مقیم کانون‌ها و آراء اعضای استان‌های دیگری که به دلیل نداشتن کانون مستقل عضو نمایندگی آن کانون می‌باشند.

ماده ۱۰- به منظور همکاری و هماهنگی کانون‌ها در امر انتخابات شورای عالی و انتخاب سی و شش نفر مربوط (هجده نفر اعضای اصلی و هجده نفر افراد ذخیره)، بدو با تشکیل مجمع عمومی مرکب از اعضای هیأت مدیره کلیه کانون‌های کشور که به دعوت کانون استان تهران تشکیل می‌گردد، از بین کارشناسان معتبر نسبت به تعیین «هیأت نظارت بر انتخابات شورای عالی» برای هر استان به پیشنهاد هر یک از هیأت مدیره‌های استان‌ها اقدام می‌گردد. تعداد اعضای هیأت نظارت مذکور باید به نحوی باشد که برای هر استان لااقل سه نفر به عنوان ناظر بر انتخابات، به شرط آنکه ناظران

خود داوطلب عضویت در شورای عالی نباشند، انتخاب شوند. نحوه تشکیل، حد نصاب، اداره جلسه و سایر ضوابط مجمع عمومی هیأت مدیره کانون‌ها، طبق نظامات و تشریفات مقرر در قانون و این آیین‌نامه می‌باشد که برای مجمع عمومی پیش‌بینی شده است.

ماده ۱۱- انتخابات اعضای شورای عالی در یک روز و ساعت معین در کل کشور انجام و صندوق اخذ رأی در محل کانون‌های مربوط یا نمایندگی‌های کانون ذی‌ربط مستقر می‌گردد. کارشناسان واجد شرایط رأی دادن در ساعات تعیین شده برای تکمیل تعرفه منضم به رأی و اخذ برگ مخصوص رأی گیری شخصاً با در دست داشتن پروانه کارشناسی معتبر در محل صندوق کانون استان یا نمایندگی مربوط مراجعه و به طور مخفیانه رأی خواهند داد. صندوق‌ها باید قبلاً با نظارت ناظران منتخب مجمع عمومی هیأت مدیره‌ها لاک و مهر شده و برگ‌های آراء نیز قبلاً توسط ناظران مذکور امضاء و مهر گردد.

تبصره- مجمع عمومی هیأت مدیره استان‌ها می‌توانند در صورت داشتن امکانات اخذ رأی در استان‌هایی که در آنها کانون تشکیل نشده و به صورت نمایندگی یکی از کانون‌ها اداره می‌شوند، ناظران را معرفی و در همان روز و ساعت و تاریخ اخذ رأی، در استان‌های مذکور نیز صندوق اخذ رأی مستقر نمایند.

ماده ۱۲- پس از خاتمه مهلت اخذ رأی، صندوق‌ها در محل کانون یا محل نمایندگی مربوط با حضور ناظران منتخب مجمع عمومی هیأت مدیره کانون‌ها و دو نفر نمایندگان هیأت مدیره کانون مربوط که خود داوطلب انتخاب در شورای عالی نمی‌باشند، مفتوح گردیده، شمارش و قرائت آراء انجام می‌گیرد. سپس اسامی منتخبان بر اساس آراء مأخوذه صندوق یا صندوق‌های اخذ رأی آن استان به ترتیب آراء مکتسبه صورت مجلس و به امضاء اعضاء جلسه رسیده و برای شورای عالی ارسال می‌شود.

ماده ۱۳- اولین جلسه شورای عالی، حداکثر پانزده روز پس از انتخابات مرحله دوم، با حضور کلیه اعضاء اصلی تشکیل می‌گردد. در این جلسه، اعضاء از بین خود رئیس، نایب رئیس، خزانه‌دار، کارپرداز، دو نفر منشی و دو نفر بازرس با اکثریت آراء انتخاب می‌نمایند.

تبصره ۱- دعوت اعضاء برای تشکیل جلسه به وسیله رئیس شورای عالی صورت می‌گیرد و در اولین دوره به دعوت رئیس کانون استان تهران می‌باشد.

تبصره ۲- چنانچه در جلسه اول همه اعضاء شرکت نمایند، ظرف یک هفته جلسه بعدی تشکیل و با حضور نصف به علاوه یک اعضاء اصلی رسمیت خواهد یافت. رأی دو سوم حاضران در جلسه معتبر است.

تبصره ۳- جلسات شورای عالی در هر ماه یک بار تشکیل می‌شود و در صورت ضرورت جلسات فوق‌العاده تشکیل خواهد شد.

ماده ۱۴- چگونگی ایجاد تشکیلات سازمانی و تقسیم وظائف اعضاء شورای عالی طبق دستورالعمل داخلی شورای مزبور صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۵- عضویت در شورای عالی افتخاری است و بابت عضویت و شرکت در جلسات حق‌الزحمه‌ای پرداخت نمی‌شود. **تبصره-** چنانچه هر یک از اعضاء به تشخیص و تصویب شورای عالی به صورت موظف در این شورا مشغول به کار گردند، با تصویب شورای یاد شده حق‌الزحمه‌ای متناسب برای دوران اشتغال به آنان پرداخت می‌گردد.

ماده ۱۶- هزینه‌های جاری شورای عالی در بودجه‌ای که همه ساله توسط شورای مزبور تصویب می‌گردد، از محل درآمد کانون استان‌ها به نسبت بودجه سالانه هر کانون تأمین می‌شود. کانون‌ها مکلف به پرداخت این هزینه‌ها در ظرف سال می‌باشند.

ماده ۱۷- شورای عالی می‌تواند از طریق کانون‌های مستقل مربوط، محدوده مورد عمل کارشناسان رسمی را به حوزه معینی منحصر نماید. کارشناسان رسمی موظفند نظاماتی را که از طریق شورای عالی با رعایت قانون و این آیین‌نامه اعلام می‌گردد، رعایت نمایند.

ماده ۱۸- شورای عالی می‌تواند از میان کارشناسان رسمی کانون‌های کشور در هر رشته، هیأت یا هیأت‌هایی مرکب از حداقل سه نفر کارشناس رسمی به عنوان کمیسیون‌های مشورتی علمی و فنی کارشناسان آن رشته انتخاب نماید تا ضمن همکاری لازم در تهیه سؤالات آزمون و نیز اعطاء صلاحیت اولیه یا اضافی به کارشناسان رسمی یا متقاضیان کارشناسی، نظر مشورتی خود را به شورای عالی و یا به کانون‌هایی که شورای عالی به آنها تفویض اختیار نموده اعلام نمایند.

ماده ۱۹- به منظور هماهنگی و امکان استفاده از کارشناسان رسمی کشور در دعاوی خارجی و محاکم و مراجع بین‌المللی، شورای عالی موظف است کارت و پروانه کارشناسان رسمی کل کشور را علاوه بر زبان فارسی به زبان انگلیسی نیز تهیه و جهت استفاده آنها در اختیار کانون‌های کشور قرار دهد.

ماده ۲۰- اعضای شورای عالی برای مدت چهار سال با رأی کارشناسان رسمی کل کشور انتخاب می‌شوند و انتخاب مجدد تنها برای یک دوره دیگر بلامانع است.

ماده ۲۱- مکاتبات شورای عالی صرفاً از طریق رئیس شورا و در غیاب وی با نائب رئیس خواهد بود.

ماده ۲۲- مقررات، دستورالعمل‌ها و ضوابطی که در حدود مقررات قانون و این آیین‌نامه توسط شورای عالی تصویب و ابلاغ می‌گردد و همچنین در کلیه مواردی که در اجرای این آیین‌نامه ابهاماتی پیش آید، نظر شورای عالی که با در نظر گرفتن مقررات قانون و این آیین‌نامه اعلام می‌گردد، معتبر بوده و برای کلیه کارشناسان رسمی کانون‌ها و مراجع مربوط لازم‌الرعایه می‌باشد.

فصل سوم - مجامع عمومی

ماده ۲۳- اعضای مجامع عمومی هر کانون از کارشناسان رسمی آن کانون و همچنین کارشناسان رسمی نزدیکترین استان مجاور که به لحاظ فقدان کانون مستقل عضو آن کانون هستند و دارای پروانه کارشناسی معتبر بوده و در حال تعلیق نباشند، تشکیل می‌گردد.

ماده ۲۴- چنانچه مجامع عمومی بر اساس بند (الف) ماده (۶) قانون در دومین جلسه نیز نصاب لازم را نداشته باشند، دعوت از اعضاء تا تشکیل مجمع با نصاب لازم قانونی تجدید می‌شود.

ماده ۲۵- در هیچ یک از مجامع، وکالت از اعضاء دارای اعتبار نمی‌باشد.

ماده ۲۶- در مواردی که مهلت تشکیل مجمع عمومی عادی گذشته و به هر دلیل از جمله عدم حد نصاب قانونی در جلسات اول و دوم مجمع عمومی عادی رسمیت نیافته و منتج به نتیجه نشده باشد، مجمع عمومی فوق‌العاده تشکیل می‌گردد.

ماده ۲۷- در مواردی که نیاز به انتخابات میان دوره‌ای باشد و همچنین در سایر مواردی که ضرورت تشکیل مجمع فوق‌العاده را با رعایت دیگر مقررات قانون بنا به تشخیص هیأت مدیره کانون مربوط ایجاب نماید و تصمیمات متخذه جزو وظائف مجمع عمومی عادی نباشد، مجمع عمومی فوق‌العاده تشکیل می‌گردد.

ماده ۲۸- نصاب رسمیت جلسات مجامع عمومی عادی در مورد جلسات مجامع عمومی فوق‌العاده نیز لازم‌الرعایه است.

ماده ۲۹- مهلت ثبت نام داوطلبان برای عضویت در هیأت مدیره کانون و بازرسان و دادستان انتظامی قبل از تشکیل مجامع عمومی، از سوی شورای عالی از طریق درج در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار اعلان و توسط کانون مربوط اعلام می‌گردد. داوطلبان باید در مهلت تعیین شده به صورت کتبی تقاضای خود را در دفتر کانون مربوط ثبت نمایند.

ماده ۳۰- منظور از شهر محل کانون مندرج در تبصره (۱) ماده (۹) قانون، حوزه فعالیت کارشناس می‌باشد که در پروانه کارشناسی وی مشخص شده است.

ماده ۳۱- پس از پایان مهلت ثبت نام داوطلبان، دفتر کانون مربوط موظف است تقاضاهای ثبت شده و وضع پروانه داوطلبان و مشخصات کامل آنان را در اختیار کمیسیون ماده (۱۳) قانون قرار دهد. کمیسیون موظف است ظرف مدت هفت روز شرایط داوطلبان را با شرایط مندرج در ماده (۹) قانون تطبیق و نظر خود را به کانون مربوط اعلام نماید.

ماده ۳۲- نظر کمیسیون بلافاصله در محل کانون مربوط اعلان می‌گردد. کارشناسان داوطلب که به نظر کمیسیون اعتراض دارند می‌توانند ظرف سه روز از تاریخ اعلان، اعتراض خود را به کانون مربوط تسلیم نمایند. اعتراضات واصله توسط کانون مربوط بلافاصله به شورای عالی ارسال می‌گردد و شورای مزبور حداکثر ظرف یک هفته رسیدگی و نظر خود را اعلام می‌نماید. نظر شورای عالی قطعی است. (این ماده طبق رای وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری شماره ۱۰۱ مورخ ۱۳۸۴/۰۳۴/۰۸ ابطال شده است)

ماده ۳۳- پس از اعلام اسامی داوطلبان واجد صلاحیت، مجمع عمومی در مهلت مقرر قانونی تشکیل می‌گردد و برای انتخاب رئیس و منشیان، از بین اعضای حاضر در مجمع یک نفر به عنوان رئیس سنی و یک نفر منشی اداره جلسه را به عهده می‌گیرند و سپس رئیس و دو نفر منشی مجمع عمومی از سوی حاضران در مجمع و از بین اعضاء حاضر انتخاب می‌شوند.

ماده ۳۴- هیأت نظارت از بین اعضاء حاضر در جلسه مجمع عمومی انتخاب می‌گردند. داوطلبان برای هیأت مدیره، بازرسان و دادستان انتظامی نمی‌توانند به عضویت هیأت نظارت انتخاب شوند.

ماده ۳۵- اعضاء شورای عالی و هیأت مدیره کانون‌ها و سایر اعضاء ارکان کانون‌ها موظفند همانند سایر کارشناسان رسمی ضمن اقدام برای تمديد به موقع پروانه کارشناسی خود، سایر نظامات مربوط را از طریق کانون ذی‌ربط رعایت نمایند.

ماده ۳۶- وظایف هیأت رئیسه و هیأت نظارت مجامع عمومی عبارتند از:

الف- ایجاد نظم در برگزاری انتخابات.

ب- توزیع اوراق اخذ رأی پس از امضاء و مهر نمودن.

ج- مراقبت در جمع آوری، شمارش و قرائت آراء.

د- تنظیم و امضاء صورتجلسه برگزاری انتخابات و تهیه فهرست منتخبان به ترتیب تعداد آراء مکتسبه.

هـ- اعلام نتیجه انتخابات به شورای عالی جهت صدور احکام مربوط.

تبصره- هیأت نظارت مکلف است قبل از اخذ رأی، صندوق خالی اخذ آراء را به رؤیت مجمع عمومی رسانیده و سپس آن را لاک و مهر نماید.

ماده ۳۷- انتخابات به صورت جمعی و مخفی انجام می‌گیرد و رأی باید روی اوراق چاپی دو قسمتی تأیید شده به مهر و امضای هیأت نظارت به شرح زیر نوشته شود:

در قسمتی از ورقه که نزد کانون باقی می‌ماند، مشخصات کامل رأی دهنده شامل موارد ذیل ثبت می‌گردد:

الف- نام و نام خانوادگی و نام پدر.

ب- شماره پروانه کارشناسی.

ج- نام کانون محل اخذ رأی.

د- امضاء رأی دهنده.

پس از ثبت مشخصات مذکور، قسمت دوم ورقه که باید فاقد هر گونه امضاء، شماره و علامت مشخصه بوده و فقط دارای محل مناسب و کافی برای درج اسامی به تعداد اعضاء اصلی و علی‌البدل ارکان کانون باشد، از ورقه جدا و به رأی دهنده تسلیم می‌گردد، تا رأی خود را در آن به صورت مخفی نوشته و در صندوق بیاندازد.

ماده ۳۸- پس از پایان مهلت اخذ رأی، صندوق آراء توسط هیأت رئیسه مجمع عمومی و هیأت نظارت مفتوح و آراء مأخوذه شمارش و قرائت می‌شود و فهرست منتخبان به ترتیب آراء مأخوذه تهیه و امضاء می‌گردد.

تبصره- آراء قرائت شده مجدداً در صندوق ضبط و توسط هیأت نظارت لاک و مهر می‌گردد و تا پایان رسیدگی به اعتراضات احتمالی و اعلام نتیجه قطعی انتخابات محفوظ می‌ماند تا در صورت نیاز به بازبینی و بازرسی مورد استفاده قرار گیرد و سپس معدوم می‌شود.

ماده ۳۹- مدت اعتراض، از جریان انتخابات تا سه روز پس از اعلام نتایج اولیه انتخابات می‌باشد و اعتراض از کسانی پذیرفته می‌شود که در مجمع عمومی حضور داشته‌اند.

ماده ۴۰- اعتراض به صورت کتبی به کانون مربوط تسلیم و در جلسه‌ای مرکب از هیأت رئیسه مجمع عمومی و هیأت نظارت و نماینده شورای عالی رسیدگی می‌شود. رأی اکثریت حاضران معتبر می‌باشد.

ماده ۴۱- کانون مربوط ظرف سه روز از تاریخ قطعی شدن انتخابات، اسامی منتخبان را به شورای عالی ارسال کرده و شورای مزبور احکام لازم را در اسرع وقت صادر و ابلاغ می‌نماید.

ماده ۴۲- چنانچه در جلسه رسیدگی به اعتراضات، اعتراض وارد تشخیص داده شود، مراتب جهت اتخاذ تصمیم لازم به شورای عالی اعلام می‌گردد.

فصل چهارم - هیأت مدیره

ماده ۴۳- اعضاء اصلی هیأت مدیره کانون به ترتیب تعداد آراء مکتسبه از بین منتخبان تعیین و بقیه نیز به ترتیب تعداد آراء و تا حد نصاب مقرر در ماده (۱۰) قانون عضو علی‌البدل خواهند بود.

ماده ۴۴- اولین جلسه هیأت مدیره منتخب ظرف حداکثر یک هفته پس از صدور احکام اعضاء توسط شورای عالی به ترتیب به دعوت رئیس، نایب رئیس هیأت مدیره قبلی و یا ناظر شورای عالی در مجمع عمومی با حضور تمامی اعضاء تشکیل و نسبت به انتخاب رئیس و نایب رئیس و منشی و مسؤول امور مالی تصمیم‌گیری خواهند نمود.

تبصره ۱- چنانچه در جلسه اول تمامی اعضاء حضور نیابند، جلسه بعدی ظرف یک هفته با رعایت نصاب مندرج در ماده (۱۰) قانون تشکیل یافته و مسؤولان یاد شده، انتخاب می‌گردند.

تبصره ۲- جلسات هیأت مدیره باید حداقل هر پانزده روز یک بار تشکیل و خلاصه مذاکرات و نتیجه تصمیمات قرائت و تصویب و سپس صورتجلسه به امضاء حاضران در جلسه برسد.

ماده ۴۵- از اعضاء اصلی و علی‌البدل جهت شرکت در جلسات هیأت مدیره دعوت به عمل می‌آید و اعضاء علی‌البدل در صورتی حق رأی خواهند داشت که به علت عدم حضور اعضاء اصلی حد نصاب قانونی حاصل نشده باشد. در این صورت تا حصول نصاب قانونی اعضاء علی‌البدل به ترتیب آراء به عنوان اعضاء اصلی صرفاً در همان جلسه حق رأی خواهند داشت.

ماده ۴۶- در صورت فوت یا استعفاء و یا سلب صلاحیت و یا غیبت غیرموجه در شش جلسه متوالی و یا هر دلیل قانونی دیگر که باعث برکناری عضو اصلی شود، عضو علی‌البدلی که دارای بیشترین رأی بوده به عنوان عضو اصلی جایگزین می‌گردد و حکم وی با معرفی رئیس کانون توسط رئیس شورای عالی صادر می‌شود.

ماده ۴۷- هیأت مدیره هر کانون مکلف است هزینه متناسبی را که شورای عالی برابر تبصره ذیل ماده (۳۰) قانون به عنوان سهم آن کانون از هزینه‌های جاری شورای عالی تعیین و ابلاغ می‌نماید همه ساله در بودجه خود منظور و به تدریج طی سال مالی مربوط حداکثر تا پایان سال مالی به شورای عالی بپردازد.

ماده ۴۸- هیأت مدیره هر کانون موظف است به منظور اطمینان از ارتقای کیفیت خدمات حرفه‌ای کارشناسان کانون مربوط، هماهنگی در روش‌های انجام کارشناسی، کیفیت گزارش‌های کارشناسی، پیشگیری از رفتار ناسازگار با شؤون حرفه‌ای و ضرورت گذراندن دوره‌های بازآموزی کارشناسان عضو، همچنین دقت در رعایت مقررات قانونی، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی و ضوابط و نظام‌نامه‌های تدوینی و تصویبی شورای عالی، بر کار حرفه‌ای کارشناسان رسمی آن کانون نظارت مستمر نماید. نظارت کانون بر فعالیت‌های حرفه‌ای اعضاء با جلب نظر گروه‌های تخصصی ذی‌ربط انجام می‌گیرد. کارشناسان رسمی موظفند پرونده‌ها، اطلاعات، مدارک مورد نیاز را برای رسیدگی در اختیار کانون و گروه‌های مذکور قرار دهند. گزارش‌ها و مدارک مربوط جزو اسناد طبقه‌بندی شده محسوب و به کارگیری و یا افشای آن در غیر مورد ممنوع می‌باشد.

فصل پنجم - بازرسان

ماده ۴۹- وظایف و اختیارات بازرسان در شورای عالی عبارتست از:

الف- مانند سایر اعضای شورای عالی در جلسات شورای مزبور با داشتن حق رأی شرکت نموده و در تعیین خط مشی و سایر تصمیمات سهیم می‌باشند.

ب- هر زمان که لازم بدانند می‌توانند امور مالی شورای عالی را مورد بررسی و حسابرسی قرار داده و اگر در زمینه نگهداری حساب‌ها و مسائل مالی به مواردی از وجود نقص و یا سوء جریان برخورد نمودند، موضوع را به رئیس شورای عالی جهت طرح در جلسات آن شورا گزارش نمایند و چنانچه رئیس شورای عالی از طرح موضوع خودداری نماید، بازرسان می‌توانند موضوع نواقص احتمالی را مستقیماً در شورای عالی مطرح نمایند.

ماده ۵۰- وظایف و اختیارات بازرسان در هیأت مدیره کانون‌ها به شرح زیر است:

الف- بازرسان می‌توانند در جلسات هیأت مدیره بدون داشتن حق رأی شرکت نمایند.

ب- بازرسان اختیار دارند بدون دخالت در امور اجرایی بر عملیات کانون نظارت داشته و دفاتر و اسناد و مدارک و اطلاعات مورد نیاز را بدون آنکه وقفه‌ای در فعالیت‌های اجرایی کانون ایجاد شود، مطالبه و مورد بررسی قرار دهند.

ج- بازرسان موظفند صورت‌های مالی مصوب هیأت مدیره کانون را که حداقل دو هفته قبل از تشکیل مجمع عمومی سالیانه تهیه و در اختیارشان قرار می‌گیرد، مورد رسیدگی قرار داده و نظر خود را ظرف حداکثر پنج روز قبل از تشکیل مجمع عمومی در اختیار هیأت مدیره جهت طرح در مجمع عمومی قرار دهند و گزارش سالیانه خود را بر اساس ماده (۲۰) قانون به مجمع عمومی ارائه نمایند.

فصل ششم - آزمون، کارآموزی، صدور پروانه کارشناسی

ماده ۵۱- شورای عالی همه ساله طی یک نوبت آگهی که حداقل در دو روزنامه کثیرالانتشار کشور منتشر می‌شود، تعداد کارشناسان مورد نیاز در رشته‌های مختلف را به تفکیک نیاز استان‌ها اعلان خواهد نمود.

تبصره ۱- شورای عالی قبل از انتشار آگهی نظرات ادارات کل دادگستری‌های استان‌ها و کانون‌ها را در مورد نیاز استان مربوط کسب و بر مبنای آن تصمیم مقتضی اتخاذ می‌نماید.

تبصره ۲- کانون‌ها می‌توانند آگهی منتشره از سوی شورای عالی در بخش مربوط به حوزه فعالیت خود را در یک روزنامه محلی نیز منتشر نمایند.

ماده ۵۲- داوطلبان درخواست پروانه کارشناسی باید تقاضای خود را با مشخصات زیر به دفتر کانون مربوط یا دفتر نمایندگی استان‌هایی که کانون کارشناسان در آن استان تشکیل داده است، تسلیم نمایند:

الف- مشخصات کامل داوطلب.

ب- محل اقامت داوطلب برای ابلاغ اوراق.

ج- تصریح به نداشتن سوء پیشینه.

د- تعهد به عدم اعتیاد به افیون و مواد مخدر.

ه- مدرک تحصیلی مورد نیاز و چنانچه دانشنامه از دانشگاه‌های خارج از کشور اخذ شده باشد، ارائه تأییدیه از مرجع ذیصلاح.

و- رشته مورد درخواست پروانه کارشناسی.

ز- محل مورد درخواست برای کارشناسی.

ح- اعلام آدرس و مشخصات دو نفر معرف.

ط- گواهی از مراجع معتبر مورد قبول کانون‌ها مبنی بر داشتن پنج سال سابقه کار تجربی در رشته مورد تقاضا بعد از اخذ مدرک تحصیلی لیسانس در رشته مورد تقاضا با توجه به بند (و) ماده (۱۵) قانون و در مورد رشته‌هایی که دانشنامه لیسانس مربوط نداشته باشد، اخذ گواهی از مراجع معتبر مورد قبول کانون‌ها مبنی بر پانزده سال سابقه کار تجربی در رشته مورد تقاضا با داشتن مدرک کارشناسی یا بالاتر در هر رشته و در خصوص متقاضیان مشمول تبصره (۲) ماده (۱۵) قانون ارائه گواهی ده سال سابقه در امور ثبتی یا نقشه‌برداری ثبتی.

ماده ۵۳- به منظور انتخاب کارشناسان مورد نیاز از لحاظ علمی و تجربی و صلاحیت اولویت‌های اخلاقی و سایر موارد مقرر در ماده (۱۵) قانون، در هر دوره آزمون شورای عالی کسانی را که در آزمون علمی و تجربی موفق و نصاب نمره قبولی کسب کرده‌اند، به کمیسیون ماده (۱۳) قانون معرفی می‌نماید.

ماده ۵۴- برگزاری آزمون به صورت کتبی و شفاهی خواهد بود و منابع سؤالات امتحانی عبارتست از منابع کتب دانشگاهی در رشته مربوط که با رعایت استانداردها و تجارب لازم مربوط به هر رشته انتخاب و معرفی می‌گردد. تبصره- موعده اعلام نتیجه قبولی داوطلبان حداکثر ظرف دو ماه از تاریخ اخذ آزمون می‌باشد.

ماده ۵۵- داوطلبان کارشناسی که جهت اخذ پروانه کارشناسی انتخاب می‌گردند، موظفند دوره کارآموزی خود را زیر نظر کارشناس راهنما که از سوی کانون مربوط معرفی می‌گردد، با موفقیت بگذرانند. کارشناس راهنما هر سه ماه یک بار نظر خود را نسبت به کارآموز به کانون مربوط گزارش می‌نماید و در صورتی که نظر کارشناس راهنما نسبت به کارآموز منفی باشد، دوره کارآموزی برای مدتی که لازم باشد اضافه می‌گردد.

تبصره- وظایف کارآموز عبارتست از انجام امور کارشناسی آموزشی و مطالعه قوانین و مقررات مربوط و شناخت وظایف کارشناسی که از سوی کارشناس راهنما به وی محول می‌گردد و موفقیت در کلاس‌های آموزشی که از طرف کانون‌ها تشکیل می‌شود.

ماده ۵۶- دستورالعمل جزییات طرح سؤالات آزمون، نحوه برگزاری آزمون، نصاب نمره قبولی، مصاحبه علمی و تجربی، کارآموزی و نظارت بر آن و همچنین مقررات رشته‌ها و گروه‌های کارشناسی و تشکیل نمایندگی کانون استان‌ها و شهرستان‌ها، به وسیله شورای عالی تدوین، تصویب و جهت اجراء به کانون‌ها ابلاغ می‌گردد.

فصل هفتم - کمیسیون صلاحیت و اولویت‌های اخلاقی

ماده ۵۷- به منظور تطبیق موارد مندرج در مواد (۹) و (۱۵) قانون و گزینش صلاحیت اولویت‌های اخلاقی متقاضیان کارشناسی و همچنین اظهار نظر در خصوص صلاحیت داوطلبان عضویت در ارکان کانون و عضویت در شورای عالی، کمیسیونی به شرح مندرج در ماده (۱۳) قانون تشکیل می‌گردد که اهم وظائف آن به شرح ذیل می‌باشد:

الف- تطبیق شرایط داوطلبان کارشناسی (متقاضیان امر کارشناسی) با مواد مندرج در ماده (۱۵) قانون و گزینش صلاحیت اولویت‌های اخلاقی و اعلام نتیجه به شورای عالی.

ب- تطبیق شرایط داوطلبان عضویت در ارکان کانون با شرایط مندرج در ماده (۹) قانون و اعلام نظریه خود ظرف مهلت هفت روز به کانون‌های مربوط.

ج- تطبیق شرایط داوطلبان عضویت در شورای عالی با شرایط مندرج در بندهای یاد شده در ماده (۲۷) قانون و اعلام نظر در مهلت هفت روز به شورای عالی.

ماده ۵۸- واحد حراست کانون مکلف است هر گونه همکاری را با کمیسیون ماده (۱۳) قانون به عمل آورده و تحقیقات مورد نظر کمیسیون را در مهلتی که تعیین می‌شود، انجام و نتیجه را اعلام دارد. همچنین کلیه مراجع قضایی و انتظامی، وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، شرکت‌ها، بانک‌ها، شهرداری‌ها، بنیادها، نهادهای انقلاب اسلامی و اشخاص حقوقی اعم از دولتی و غیر دولتی و سایر مراجع عمومی و دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا ذکر صریح نام است موظفند به استعلامات کمیسیون ماده (۱۳) و حراست کانون پاسخ داده و همکاری‌های لازم را معمول دارند.

تبصره- در صورتی که وزارت اطلاعات در مهلت مقرر در تبصره (هـ) ماده (۱۵) به استعلامات انجام شده پاسخ ندهد، کمیسیون بر اساس اطلاعات کسب شده تصمیم مقتضی اتخاذ خواهد نمود.

فصل هشتم - دادرسی و دادگاه‌های انتظامی

ماده ۵۹- شکایت از تخلفات کارشناس رسمی باید کتبی و با امضای شاکی بوده و حاوی مشخصات زیر باشد:

الف- نام و نشانی شاکی.

ب- موضوع شکایت با تصویر گزارش کارشناس و ذکر مدارک مورد استناد.

شکایت در دفتر کانون مربوط ثبت می‌شود و هیأت مدیره کانون عندالاقضاء شکایت را جهت رسیدگی و اظهار نظر به دادرسی انتظامی کانون کارشناسان رسمی ارسال می‌نماید.

ماده ۶۰- در صورتی که دادرسی انتظامی پس از اقدامات اولیه و بررسی و تفهیم اتهام به تعقیب کارشناس معتقد باشد، کیفر خواست صادر و ضمن ارسال به دادگاه انتظامی کانون کارشناسان رسمی، یک نسخه از آن را ظرف مهلت ده روز از طریق کانون مربوط به وسیله پست سفارشی پیش‌تاز به کارشناس ابلاغ می‌نماید. کارشناس می‌تواند ظرف مهلت یک ماه از تاریخ ابلاغ، پاسخ خود را کتباً از طریق دفتر کانون و یا مستقیماً به دفتر دادگاه انتظامی تسلیم نماید.

ماده ۶۱- در صورتی که دادرسی یا دادگاه‌های انتظامی کانون حضور شاکی یا کارشناس را برای ادای توضیحات و کشف حقیقت لازم بدانند حسب مورد احضاریه صادر می‌نمایند. عدم حضور در وقت مقرر بدون عذر موجه مانع از رسیدگی و اتخاذ تصمیم نخواهد بود.

ماده ۶۲- عذر موجه برای کارشناس علاوه بر مقررات مندرج در ماده (۴۱) قانون آیین دادرسی مدنی شامل دعوت دادگاه‌ها و مراجع قانونی دیگر جهت قرار کارشناسی یا ادای توضیحات نزد مراجع مذکور نیز می‌باشد.

ماده ۶۳- دادگاه‌های انتظامی پس از وصول پاسخ کارشناس یا انقضای مهلت‌های مذکور در ماده (۵۹)، وقت رسیدگی تعیین می‌کنند و از طریق دفتر دادگاه به اطلاع دادرسی انتظامی و کارشناس و ریاست کانون مربوط و در مورد دعاوی تجدیدنظر به شورای عالی جهت معرفی دیگر اعضای دادگاه خواهند رساند. اعضای معرفی شده در هر پرونده تا پایان رسیدگی و صدور رأی قابل تعویض نخواهند بود. عدم حضور کارشناس یا معاون دادرسی انتظامی مانع رسیدگی و صدور حکم نخواهد بود. **(به نظر می‌رسد منظور قانون‌گذار از عبارت «ماده (۵۹)» باید «ماده (۶۰)» باشد)**

ماده ۶۴- چنانچه به نظر شورای عالی نیاز به شعبه یا شعب دیگر تجدیدنظر انتظامی باشد، با درخواست رییس شورای مزبور و تصویب رییس قوه قضاییه تشکیل خواهد شد. ارجاع پرونده به شعبه یا شعب تجدیدنظر به عهده رییس شعبه اول تجدیدنظر است.

ماده ۶۵- در صورتی که مراجع قضایی از کارشناسان تخلفی مشاهده نمایند که قابل تعقیب در دادگاه انتظامی باشد، مراتب را کتباً به کانون مربوط اطلاع می‌دهند. هرگاه کانون موضوع را قابل تعقیب تشخیص دهد، پرونده را جهت رسیدگی به دادسرای انتظامی کانون ارجاع می‌نماید و چنانچه معتقد به تعقیب نباشد، مراتب را به مرجع مذکور اطلاع می‌دهد. در صورتی که نظر کانون مورد پذیرش مرجع قضایی قرار نگیرد، رأساً جهت رسیدگی به دادسرای انتظامی کانون ارجاع می‌نماید.

ماده ۶۶- مراجع قضایی رسیدگی کننده به شکایات علیه کارشناسان رسمی چنانچه عمل انتسابی را جرم ندانند لکن موضوع را منطبق با یکی از تخلفات مندرج در ماده (۲۶) قانون تشخیص دهند، پرونده را با صدور قرار مقتضی جهت رسیدگی به دادسرای انتظامی کانون مربوط ارسال خواهند نمود.

ماده ۶۷- کلیه شکایات واصله علیه اعضای هیأت مدیره، دادستان و بازرسان کانون‌ها به شورای عالی ارسال می‌گردد. شورای عالی موظف است موضوع را ضمن بررسی‌های لازم عندالاقضاء با سوابق امر در اجرای بند (ط) ماده (۷) قانون جهت رسیدگی و اتخاذ تصمیم به دادسرای انتظامی قضات ارسال نماید. (این ماده مطابق رای شماره ۱۵۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع ابطال ماده (۶۷) آیین‌نامه اجرایی قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری در تاریخ ۱۴۰۱/۰۱/۲۳ باطل گردید و ملاک عمل همان تبصره ماده ۲۱ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب سال ۱۳۸۱ می‌باشد.)

ماده ۶۸- دادستان انتظامی هر کانون مکلف است دو برابر دادیاران مورد نیاز را از بین کارشناسان رسمی آن کانون انتخاب و معرفی نماید. هیأت مدیره کانون مربوط دادیاران مورد نیاز را تأیید و جهت صدور حکم انتصاب به دادستان انتظامی معرفی می‌کند.

تبصره- دادستان انتظامی کانون می‌تواند افرادی را از بین حقوقدانان پس از تأمین بودجه آنان از طریق هیأت مدیره و مجمع عمومی به عنوان معاون دادستان انتخاب و ابلاغ لازم صادر نماید.

ماده ۶۹- در صورتی که مراجع قضایی و انتظامی، وزارتخانه‌ها، ادارات، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت، بانک‌ها، نهادها، بنیادها، شهرداری‌ها و اشخاص حقیقی و حقوقی، کارشناس رسمی از کانون‌ها خواسته باشند مکلفند دستمزد کارشناسی را در امور ارجاعی به حساب کانون یا نمایندگی کانون مربوط واریز نمایند تا پس از کسر پنج درصد (۵٪) سهم کانون و سایر کسورات قانونی، مابقی به کارشناس پرداخت گردد.

تبصره ۱- در صورتی که به هر علت حق‌الزحمه کارشناسی در صندوق کانون تودیع نگردید، مراجع مذکور در این ماده مکلفند پنج درصد (۵٪) سهم کانون را کسر و در وجه کانون واریز و به اطلاع کانون یا نمایندگی کانون مربوط برسانند. کارشناسان نیز موظفند فهرست پنج درصد (۵٪) وجوه مکسوره از حق‌الزحمه کارشناسی‌های خود را به اطلاع کانون برسانند.

تبصره ۲- کارشناسان متخلف از مفاد این ماده در حکم مرتکبان خلاف شؤن شغلی مصرح در بند (ه) ماده (۲۶) قانون بوده و تحت تعقیب قانونی قرار خواهند گرفت. (به نظر منظور از بند (ه)، باید بند (۵) باشد)

ماده ۷۰- در تخلفات انتظامی که دو سال از تاریخ وقوع آن منقضی گردیده و تعقیب نشده باشد و یا دو سال از تاریخ آخرین اقدام انتظامی آن گذشته و منتهی به صدور حکم نشده، تعقیب موقوف خواهد شد. (این ماده طبق رای وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری شماره ۲۰۵ مورخ ۱۳۸۷/۰۴/۰۲ باطل شده است)